

мета якого – вплинути, захопити читача. У рекламі простежено тенденцію розмовного мовлення, чому сприяє вживання емоційно-експресивної лексики, хоч інколи перенасиченість реклами різноманітними технічними словами приводить до абсурду.

Мова реклами – це мовні засоби, за допомогою яких передається її зміст. Одна з найважливіших особливостей рекламного дискурсу – це його лексика, засоби та механізми лексичної стилістики – лексичні механізми вербалізації сугестії [Dyer 1993, p. 112]. Епітети, метафора, метонімія, порівняння, каламбури, амплікація, уникнення часток “не, ні”, антоніми, фразеологізми, конструкції “до+значна цифра”, іншомовні слова – все це широко представлено в рекламних текстах.

Висновки. У ході дослідження з’ясовано, що сугестія та маніпулювання здійснюються з метою створення певних станів чи спонукань до певних дій. Суть сугестії та навіювання полягає у впливі на почуття людини, а через них – на його волю і розум. Сила впливу багато в чому залежить від наочності, доступності та логічності інформації, а також від авторитету сугестора. Ефект особливо сильний тоді, коли те, що навіюється загалом відповідає потребам та інтересам сугеренда.

Зважаючи на викладене, необхідно відзначити, що ядром впливу, найкоротшим шляхом до підсвідомості людини є мовна сугестія, яка характеризується використанням у практиці мовної (текстової, дискурсивної) взаємодії спеціальних мовних маркерів, що успішно впливають на вибір тих чи інших переваг у діяльності людини, на світ його особистісних смислів, невідконтрольних свідомості. Сугестивна функція мови, в реалізації якої беруть участь різні рівні мовної системи, в тому числі лексичний рівень, який було проаналізовано у статті, володіє своєю власною специфікою. Елемент сугестії, що полягає в слові, діє на психіку шляхом формування образів, які в подальшому можуть підміняти і дійсну реальність.

Література

- Данилова А.А. Манипулирование словом в средствах массовой информации / А.А. Данилова. – М.: Добросвет: КДУ, 2009. – 232 с. Зірка В.В. Рекламний дискурс у комунікативному просторі / В.В. Зірка // матеріали Міжнародної науково-практичної конференції [Європейський вибір України: проблеми теорії та практики реалізації]. Тези доповідей. – Дніпропетровськ. – 2003. – С. 143-146. Кафтанджиев Х. Тексты печатной рекламы / Х. Кафтанджиев. – М.: Смысл, 1995. – 73 с. Лученко В. Сугестія в рекламі. Можливості, що не використовуються [Електронний ресурс] / В. Лученко. – Режим доступу: <http://luchenko.com/index.php>. Dyer G. Η διαφήμιση ως επικοινωνία / G. Dyer. – Αθήνα: Πατάκης, 1993. – 286 σ. Kroeber – Riel W. Στρατηγική και τεχνική της διαφήμισης. (Κ. Ζέρβας, μεταφρ.) / W. Kroeber – Riel. – Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, 1998. – 220 σ. Κουτσουλέλου – Μίχου Σ. Η γλώσσα της διαφήμισης/ Σ. Κουτσουλέλου. – Μίχου. – Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg, 2004. – 272 σ. Χατζησαββίδης Σ. Ελληνική γλώσσα και ο δημοσιογραφικός λόγος: θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις / Σ. Χατζησαββίδης. – Αθήνα: Gutenberg, 2000. – 157 σ.

УДК: 378.633:81`243

САМОХВАЛ О.

(Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ)

ФОРМУВАННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ ЗАСОБАМИ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

У статті теоретично обґрунтовано педагогічні умови формування полікультурної компетенції майбутніх перекладачів. Розроблено систему завдань з метою розвитку полікультурної компетенції майбутніх фахівців у процесі вивчення лінгвокраїнознавчої дисципліни.

Ключові слова: педагогічні умови, полікультурна компетенція, лінгвокраїнознавство, іноземна мова, проблемні завдання, навчальна діяльність, професійна підготовка, майбутні перекладачі.

Самохвал О.О. Формирование поликультурной компетенции будущих переводчиков средствами иностранных коммуникаций. В статье теоретически обоснованы педагогические условия формирования поликультурной компетенции будущих переводчиков. Разработано систему занятий с целью развития поликультурной компетенции будущих специалистов в процессе изучения лингвостранноведения.

Ключевые слова: педагогические условия, поликультурная компетенция, лингвостранноведение, иностранный язык, проблемные задания, учебная деятельность, профессиональная подготовка, будущие переводчики.

Samohval O.O. Formation of future interpreters' multicultural competence by foreign language communication. The article deals with the problem of formation of future interpreters' multicultural competence and working out fundamentals of pedagogical conditions. The system of exercises for formation of students' multicultural competence is given to your observation.

Key words: pedagogical conditions, multicultural approach, skills and habits, forms and methods, foreign language, tasks, learning activity, future interpreters.

Постановка проблеми. Інтеграція України до європейської спільноти, приєднання вітчизняної системи вищої освіти до Болонської декларації, орієнтація на загальноєвропейські рекомендації та вимоги з мовної освіти передбачають реформування вищої школи, модернізацію полікультурної підготовки фахівців, зокрема майбутніх перекладачів. Розвиток і функціонування освіти зумовлюються чинниками, умовами та принципами існування суспільства, в тому числі принципом культуровідповідності, що передбачає організацію навчання у контексті культур, уважне вивчення цінностей рідної та іншомовної культур як застави формування людини майбутнього.

Розуміння необхідності реалізації полікультурності в освітньому процесі знайшло відображення в основних державних документах: “Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті”, “Концепція громадянського виховання”. У всіх документах підкреслюється необхідність виховання людини демократичного світогляду, яка дотримується громадянських прав і свобод, з повагою ставиться до традицій, культури, віросповідання та мови спілкування народів світу.

Аналіз попередніх досліджень. Як свідчать результати аналізу наукових джерел та стану професійної підготовки майбутніх перекладачів у вищих навчальних закладах, проблема формування полікультурної компетенції в умовах впровадження світових стандартів ступеневої освіти в Україні є ще недостатньо дослідженою у педагогічній теорії та практиці. Аналіз педагогічної літератури показує великий інтерес педагогів, психологів щодо проблеми формування життєвих компетенцій, компетентнісного підходу в навчанні (Н.М. Бібік, В. Кальней, В.В. Краєвський, О.І. Локшина, О.В. Овчарук, О.І. Пометун, А.В. Хуторській, І.Г. Ермаков і ін.). Узагальнюючи різні підходи щодо визначення компетенції, можна сказати що компетентність – необхідний людині рівень сформованості досвіду міжособистісних відносин з метою успішного функціонування особистості у суспільстві з урахуванням власних здібностей і соціального статусу. Експерти різних країн визначають компетентність також як здатність застосовувати знання й уміння в нових ситуаціях [Зеєр Симанюк, с. 24]. Компетентність включає знання, пізнавальні вміння, практичні навички, відносини, емоції, цінності і етику, мотивацію. Ключовими компетенціями можна назвати такі компетенції, які можна було б застосувати в різноманітних ситуаціях [Зеєр, Симанюк 2005, с. 27]. Що торкаються полікультурної освіти, то слід відмітити, що на сучасному етапі вживається декілька термінів – полікультурність, багатокультурність, мультикультуризм, інтеркультуризм, транскультуризм. Зміст цих понять достатньо ґрунтовно досліджено українськими педагогами (В.С. Болгаріна, О.С. Ковальчук, О.І. Локшина, І.Ф. Лощенова, О.К. Мітіна, О.В. Сухомлинська, І.Г. Тараненко та ін.). Причому, як свідчить О.С. Ковальчук, терміни “полі культурність”, “мультикультурність”, “багато культурність” є варіантами одного і того ж терміну, при утворенні якого перша частина слова “полі-“, “мульти-“, “багато-“ означає наявність якоїсь множини: в даному випадку – культур. На сьогодні стратегії розвитку європейської освіти та особливості підготовки фахівців розробляють українські дослідники-компаративісти Н. Абашкіна, Н. Лавриченко, О. Першукова, Л. Пуховська. Серед досліджень особливе місце займає розгляд проблем полікультурної та глобальної освіти (М. Красовицький, Н. Лавриченко, Л. Голік, І. Тараненко).

Мета статті – обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічну технологію формування полікультурної компетенції майбутніх перекладачів засобами іншомовної комунікації у вищих навчальних закладах.

Завдання:

1. На основі аналізу теоретичних підходів і педагогічної практики уточнити сутність поняття “полікультурна компетенція”, визначити інтеграційні методи навчання лінгвокраїнознавчої дисципліни.

2. Обґрунтувати форми проведення інтегративних занять з лінгвокраїнознавчої дисципліни з метою покращення якості фахової підготовки майбутніх менеджерів.

Об’єкт дослідження – полікультурна компетенція майбутніх перекладачів.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування полікультурної компетенції майбутніх перекладачів засобами іншомовної комунікації у вищих навчальних закладах.

Виклад основного матеріалу. Найпоширеніші у світовій педагогіці підходи до розуміння сутності полікультурної освіти:

- аккультураційний, де під полікультурною освітою розуміють поліетнічну освіту, пов’язану з нормалізацією стосунків між етнічно різними групами та індивідами (Ю. Босе – Нюнінг, Ю. Зандфукс, А. Соннер);

- діалоговий, що базується на діалогічності відносин різних культур, на ідеях толерантності, культурного плюралізму, охоплює виховання культури національних стосунків шляхом розкриття культурних досягнень інших народів (М. Бахтін, Л. Баткін, М. Каган, П.

Гайденко, В. Біблер, З. Гасанов, Ю.Сорокін, Дж.Померін, М.Хохман, М. Крюгер-Потратц);

- соціально-психологічний підхід розглядає полікультурне виховання як особливий спосіб формування певних соціально-настановчих та ціннісно-орієнтованих нахилів, комунікативних та емпатичних умінь, які дозволяють майбутнім фахівцям здійснювати інтенсивну міжкультурну взаємодію, розуміти інші культури, виявляти толерантність щодо їхніх носіїв (Дж. Бенкс, А. Джуринський, Г. Дмитрієв, В. Єршов, овалчук, І. Лощенова, В. Макаєв, М. Тайчинов).

В умовах полікультурної реальності та акультурації членів суспільства особливої актуальності набуває іншомовна підготовка. Двомовне або багатомовне навчання, поєднане з ознайомленням із культурними і соціальними цінностями, слугує могутнім м взаєморозуміння між народами, що є надзвичайно необхідним для майбутньої професійної діяльності перекладачів. Як зазначає С. Тер-Мінасова, «кожен урок іноземної - це перехрестя культур, це практика міжкультурної комунікації, тому що кожне слово відображає іноземне середовище та іноземну культуру: за кожним словом обумовлене національною свідомістю уявлення про світ» [Тер-Мінасова С.Г., 2000, с.25]. Формування мовної лінгвокраїнознавчої компетенції є надзвичайно значущим і в збагаченні своєї власної культури: культури спілкування, мови та мовлення, інтелектуальної праці.

Міжкультурний компонент спілкування - явище багатогранне і спрямоване на внутрішніх (спілкування між представниками різних етнічних груп в межах полікультурної держави) і зовнішніх (спілкування між представниками різних держав) відмінностей у спілкуванні. Крім того, міжкультурні особливості спілкування охоплюють і міжнаціональні, тендерні, соціальні, демографічні, мовні та ін. відмінності.

В. Сафонова виділила певні принципи якими обумовлена ефективність процесу забезпечення полікультурної освіти засобами іноземної мови [Сафонова 1996, с. 76]:

- принцип дидактичної культуровідповідності – полягає у доборі матеріалу навчальними цілями; у необхідності визначити ціннісне значення і значущість відібраного матеріалу;

- принцип діалогу культур та цивілізацій - полягає у необхідності аналізу автентичних або частково автентичних матеріалів з погляду можливостей їх потенційного використання при моделюванні культурного простору за принципом кола яке розширюється (від етнічних субкультур до світової культури);

- принцип домінування проблемних країнознавчих завдань - полягає у використанні низки завдань, які поступово ускладнюються. Серед них виділяють завдання, направлені на збір, інтерпретацію та узагальнення країнознавчої інформації.

Отже, в якості методичної домінанти при вирішенні завдань формування полікультурної компетенції майбутніх фахівців необхідно звертати увагу на ступінь достовірності матеріалу; рівень когнітивної, мовної, мовленнєвої та соціокультурної складності; методичну прийнятність та ефективність цих завдань для підготовки майбутніх перекладачів до виконання ролі культурного посередника та ролі суб'єкта діалогу культур.

Враховуючи основні вимоги щодо організації роботи з метою розвитку полікультурної компетенції майбутніх фахівців у процесі вивчення лінгвокраїнознавчої дисципліни іноземною мовою, нами було розроблено систему завдань, в процесі послідовного її використання можна досягнути позитивних результатів у рамках окресленої проблематики.

Необхідно підкреслити, що систему завдань країнознавчого змісту ми розробляли за кожним видом мовленнєвої діяльності, опираючись на принцип комунікативності, який передбачає таку організацію процесу навчання, за якої моделюються риси реального процесу міжкультурної комунікації, в результаті чого у студентів формується не лише полікультурна компетентність, але й комунікативна, що передбачає оволодіння мовленнєвими навичками та вміннями, щоб користуватись іноземною мовою як засобом спілкування, що є необхідною умовою професійної підготовки майбутніх перекладачів.

Отже, ми пропонуємо таку класифікацію вправ:

Таблиця № 1.

Види мовлення вої діяльність і		Види завдань			
		<i>репродуктивні</i>		<i>активнодіяльні</i>	
		термінові	відстрочені	термінові	відстрочені
читання	види вправ	Умовно-комунікативні, індивідуальні, усні	Умовно-комунікативні, і ндивідуальні, інформативні, двомовні	Умовно-комунікативні, індивідуальні, усні	Умовно-комунікативні, і ндивідуальні, інформативні, двомовні
	види завдань	Вправи на виявлення розуміння змісту тексту країнознавчої тематики, трансформування, зіставлення, оцінювання інформації		Перевірка розуміння змісту тексту, порівняння двох країн (міст), оцінювання інформації країнознавчого характеру	
письмо	види вправ	Умовно-комунікативні, індивідуальні, двомовні	Умовно-комунікативні, і ндивідуальні, творчі, одномовні	Умовно-комуні-кативні, індивідуальні, двомовні	Умовно-комунікативні, і ндивідуальні, творчі, одномовні
	види завдань	Опис країнознавчої інформації за поданою схемою, оформлення тез, пунктів плану, запитання до тексту країнознавчої тематики, виконання альтернативного тесту, заповнення пропусків		Написання статті, опис міста (країни), написання листа (листа-відповіді) другу закордон, виявлення рис подібностей та розбіжностей у країнознавчій інформації	
монологічне мовлення	види вправ	Умовно-комунікативні, індивідуальні, групові, інформативні, споглядальні	Комунікативні, індивідуальні, творчі, одномовні	Умовно-комунікативні, індивідуальні, групові, інформативні, споглядальні	Комунікативні, і ндивідуальні, творчі, одномовні
	види завдань	Вправи на створення власного монологічного висловлювання країнознавчої інформації текстового рівня з використанням схем, плану, підстановчої таблиці; розширення, імітація зразка мовлення		Складання доповідей, підготовка промов до заняття-конференції, висловлювання власних міркувань, дискусійне обговорення країнознавчих тем	
діалогічне мовлення	види вправ	Умовно-комунікативні, парні, інформативні, споглядальні, ігрові	Комунікативні, парні, творчі, інформативні, одномовні	Умовно-комунікативні, парні, інформативні, споглядальні, ігрові	Комунікативні, парні, творчі, інформативні, одномовні
	види завдань	Використання ініціативної та реактивної репліки; побудова мікродіалогів із використанням вербальних опор; вставка, завершення, розширення діалогічної єдності (ДЄ), інсценування власних мікродіалогів		Складання різних тилів діалогу (діалог - розпитування, домовленість, обмін думками, обговорення (дискусія) з країнознавчою тематикою, інсценування діалогів	

Вправи лінгвокраїнознавчої тематики ми пропонуємо поділити на дві групи, з урахуванням рівня внутрішньої пізнавальної активності студентів: репродуктивні та активнодіяльні. У процесі виконання репродуктивних вправ студенти відтворюють повністю або із змінами сприйнятий ними навчальний матеріал (речення, текст, діалог). В процесі виконання репродуктивних вправ студенти мають змогу використовувати зразки мовлення, таблиці, схеми, тобто певні вербальні опори. Як правило, репродуктивні вправи передбачають: завчання напам'ять (лексичних одиниць, речень, текстів); заміна (вставка) лексичних одиниць; переклад; звуження, розширення речень, об'єднання простих речень у

складне, переказ тексту; імітація зразка мовлення, підстановка у зразок мовлення, розширення, завершення зразка мовлення; відповіді на запитання.

Активноподільні вправи – це завдання продуктивного типу з елементами гри, що передбачають активну перетворювальну мислительну діяльність студентів. Розробляючи активноподільні вправи, ми, насамперед, урахували вмотивованість кожної із них, для того, щоб студент не лише мав бажання виконати вправу, вважаючи її цікавою, доцільною, значущою в умовах професійного становлення, але й отримав максимально позитивний навчально-розвивальний результат. Активноподільні вправи базуються на використанні таких дидактичних прийомів, як: внесення змін, корективів, доповнень, розширення, обґрунтування, групування, аргументування, узагальнення, інтерпретування, трансформування власних або авторських думок, тверджень. Зрозуміло, що виконання активноподільних видів вправ вимагає від студентів високого рівня знань іноземної мови, але якщо майбутній фахівець, виконуючи репродуктивні види завдань, відчуває можливість розв'язувати складніші, то викладач має змогу задовольнити цю потребу активноподільними вправами.

Кожну таку групу вправ (репродуктивні, активноподільні) ми поділяємо на дві підгрупи: термінові та відстрочені. Термінові та відстрочені вправи ми характеризуємо з точки зору часових рамок їх виконання. Термінові вправи виконуються безпосередньо на занятті, відстрочені вправи потребують певного проміжку часу (тиждень, місяць) залежно від складності завдання.

Наведемо приклад кожного виду вправ окремо:

1.1 репродуктивні, термінові

Disagree with the statements avoiding a simple negation:

Model: The British Prime Minister lives in Buckingham Palace. – No, I don't think that's correct (exact, logical, etc.). The Prime Minister lives at 10 Downing Street. Buckingham Palace is the London residence of the English kings.

1.2 репродуктивні, відстрочені

Pick up one of the holidays of the USA and speak on it answering the following questions. (What is the history of the holiday? Why did it begin? When did it begin? What is the meaning of the holiday? Where, when, and how is it usually celebrated?)

2.1 активноподільні, термінові

Think of a country. Write five sentences about it. Read your sentences to some other students. They'll try to guess the country you are speaking on; you can help them if you want.

2.2 активноподільні, відстрочені

Imagine that you are going to visit your friend in London. Write a letter to your friend describing the route of the trip you would like to have in the central part of London. Use the scheme of London.

Розробляючи види завдань з іноземної мови, ми повинні пам'ятати, що репродуктивні та активноподільні вправи – це цілісна, нероздільна система завдань, яка потребує плавного переходу від одного етапу (виконання репродуктивних вправ) до іншого (активноподільні вправи) і не може бути реалізована окремо, роздільно. Як свідчить наша практика, більшість студентів останнього року вивчення іноземної мови мають не завжди високий рівень знань і не в змозі відразу перейти до виконання активноподільних видів завдань. Тому викладач має поступово підводити студентів до виконання такого типу завдань. Якщо викладач відчуває, що студенти готові перейти до наступного етапу складності завдань, лише тоді можна пропонувати їм виконувати активноподільні види вправ, розпочинаючи з найлегших. Істотний вплив на якість виконання тих чи інших завдань мають знання студентів з вивченого матеріалу, а також їхня мовна та мовленнєва компетенція. Тож можна зробити висновок, що за умов значної кількості видів завдань, саме активноподільні вправи показують реальний рівень володіння студентами теоретичним матеріалом та мовленнєвими навичками, розвивають професійну майстерність майбутніх перекладачів, дають змогу проявити свій творчий потенціал.

Висновки. Апробація розробленої системи занять дозволяє обґрунтувати педагогічні умови ефективності формування полікультурної компетенції майбутніх перекладачів засобами іншомовної комунікації. Формування полікультурної компетенції буде успішним, якщо:

1) практикувати в процесі вивчення лінгвокраїнознавчої дисципліни комунікативні ситуації міжкультурного змісту, в яких реалізується особистісна комунікативна потреба майбутніх фахівців, здійснюється відбір засобів професійної взаємодії спільно з представниками інших культур;

2) посилювати міжкультурну спрямованість професійної підготовки через моделювання соціальних контактів майбутньої професійної діяльності, поєднувати аналітичний та мовленнєвий етап навчальної діяльності, прогнозувати та попереджувати можливі комунікативні бар'єри міжкультурного спілкування;

3) забезпечувати організаційну довершеність професійної діяльності на основі поєднання

індивідуальних, групових, колективних завдань в процесі вивчення лінгвокраїнознавчої дисципліни;

4) посилювати соціокультурний компонент через автентичність, інформативність навчального матеріалу та врахування національних особливостей ділового етикету та менталітету носіїв мови.

Література

Джуринский А.Н. Проблемы поликультурного воспитания в зарубежной педагогике/ А.Н. Джуринский //Вопросы философии. – 2007. – № 10. – С. 44. Зеер З. Ф., Сыманюк Э. Компетентностный подход к модернизации профессионального образования / З. Ф. Зеер, Э. Сыманюк // Высшее образование в России. – 2005. – № 4. – С. 23-30. Кузьмин А. В. Миграция: проблемы межкультурной коммуникации/ А. В. Кузьмин – Улан-Удэ: Изд-во ВСТГУ, 2006. – С. 215. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Іванова К.А. Культурологія: навчальний посібник для студентів вищ. навч. закладів / Є.А. Подольська, В.Д. Лихвар, К.А. Іванова – Київ: Мінохоронздрав України, нац. фармацевтич. ун-т, 2003. – С. 287. Почепцов Г.Г. Теория коммуникации / Г.Г. Почепцов – Москва: Смартбук, 2008. – С. 656. Рот Ю. Межкультурная коммуникация. Теория и тренинг / Ю. Рот — Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2006. – С. 223. Сафонова В.В. Изучение языков международного общения в контексте диалога культур и цивилизаций / В.В. Сафонова– Воронеж: Изд-во Истоки, 1996. – 237 с. Сафонова В.В. Социокультурный подход к обучению иностранному языку / В.В. Сафонова – М: Высшая школа. АМСКОРО ИНТЕРНЕТШЛ, 1991. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация / С.Г. Тер-Минасова. – М., 2000. – С. 25.

УДК: 811/133.1'38

СТРІЛЕЦЬ Н. Я.

(Львівський національний університет імені Івана Франка)

PARTICULARITÉS DE CONSTRUCTION ET FONCTIONS STYLISTIQUES DU CALEMBOUR DANS LA PRESSE SATIRIQUE FRANÇAISE (étude basée sur la polysémie)

У статті проаналізовано особливості побудови та стилістичні функції каламбуру у французькій сатиричній пресі, заснованого на принципі полісемії слів чи фразеологічних одиниць. Досліджено реалізацію подвійної семантики елементів каламбуру у зв'язку з контекстом та перехід від їх прямого значення до переносного і навпаки. Виявлено основні комунікативні інтенції та стилістичні прийоми каламбуру.

Ключові слова: каламбур, гра слів, контекст, іронія, сарказм, натяк.

В статье проанализированы особенности построения и стилистические функции каламбура в французской сатирической печати, основанного на принципе полисемии слов или фразеологических единиц. Исследована реализация двойной семантики элементов каламбура в связи с контекстом и переход от их прямого значения к переносному и наоборот. Выявлены основные коммуникативные интенции и стилистические приемы каламбура.

Ключевые слова: каламбур, игра слов, контекст, ирония, сарказм, намек.

The article analyzes the peculiarities of construction and stylistic functions of pun in French satirical press, based on the principle of polysemy of words or phraseological units. Realization of the double semantics in the elements of the pun in connection with the context and the transition from their direct meaning to the figurative one and vice versa are also analyzed. The basic communicative intentions and stylistic devices of the pun are revealed.

Keywords: pun, play on words, context, irony, sarcasm, hint.

L'objectif de cet article est d'analyser les **particularités de construction** des calembours basés sur la polysémie, ainsi que les connotations stylistiques qui apparaissent à la suite de leur réalisation dans le contexte. Pour matériel de recherche nous avons choisi les numéros 4132-4623 du Canard Enchaîné (années 2000-2009). Cet hebdomadaire satirique abonde en créations linguistiques de toute sorte: tropes, calembours, autres jeux de mots à dessein ludique. S'agissant d'un hebdomadaire de satire politique, ses articles contiennent beaucoup d'allusions au gouvernement actuel de la France, de critiques quelquefois très mordantes et méchantes, que bien sûr nous n'avons pas incluses dans le texte de l'analyse. Remarquons que le titre de l'article est sa quintessence, c'est une forme concentrée et attractive de présenter le contenu de l'article. La plupart des calembours relevés ont été employés précisément dans les titres. Selon le principe de construction, nous avons classifié les calembours en:

a) calembours basés sur la polysémie d'un mot

*Un des principes du calembour consiste en ce qu'un seul mot polysémique réalise simultanément ses deux acceptions, en général ces sèmes ne sont pas proches et forment un contraste, ce qui permet d'unir deux idées contradictoires et créer un effet comique: "C'est que, tout en dirigeant la première chaîne [télévisée] commerciale, il en a **conçu** – dans la douleur sûrement – des ambitions, pour ses concurrents étatisés" (4675). Le verbe *concevoir* peut avoir, entre autres, deux significations suivantes: "créer par réflexion une idée, un projet": *concevoir des ambitions*, qui est l'élément d'appui du calembour, et "former un enfant dans*